

tuk el, ami azért jelentős nagyon, mert bennük tehetséges fiatal kutatók kapnak lehetőséget eddigi munkájuk összefoglaló bemutatására. Az olvasók pedig tömören összesűrítve kapják meg a legfontosabb erdei fafajokra vonatkozó korszerű ismereteket.

Figyelemmel kísérjük és segítjük a tudományos minősítést. Az agrártudományokban dolgozó kutatóknak ez idő szerint 14—15 %-a rendelkezik tudományos fokozattal. Az erdészetben és a faiparban fokozattal rendelkezők száma 63. Az Erdészeti Tudományos Intézet 82 kutatója közül 14-nek van fokozata, ami 17 %-os arányt jelent. Ha azonban az ERTI kutatókkal szemben támasztott követelményrendszert tekintjük, még további 21 kutatónak kell fokozatot szereznie. Sokkal kedvezőtlenebb a helyzet a Faipari Kutató Intézetben, ahol egy főnek van tudományos fokozata. Ezt talán befolyásolja az is, hogy ők is az Erdészeti Bizottság keretében működnek, a tudományos minősítés vonatkozásában viszont a műszaki tudományokhoz tartoznak. Az Erdészeti és Faipari Egyetem 123 fős oktatói és kutatói létszámából 27 főnek van tudományos fokozata, ami 22 %-os arányt jelent. Osztályunk a jövőben is serkenti és támogatja a tudományos fokozatok elnyerésére irányuló törekvéseket.

DR. SOÓS GÁBOR:

AZ ERDÉSZET ÉS A FAIPAR FEJLESZTÉSE

Az erdőgazdálkodás és az elsődleges faipar — a népgazdaság egészéhez hasonlóan — olyan fejlődést ért el, amikor a termelés mennyiségi növelése mellett már a minőségi és hatékonysági követelmények a meghatározók. Az intenzív gazdálkodás szakaszára jellemző követelmény nemcsak a munka módszereiben és eszközeiben kíván váltást, hanem az ágazat kapcsolatrendszerében is, irányításában is. Az erdőgazdaság és az elsődleges faipari termelés olyan felkészültséget kíván az ágazat dolgozóitól, mely lehetővé teszi számukra, hogy a gyorsan változó és egyre bonyolultabb feltételek mellett is eredményesen teljesítsék feladataikat. E munkában kiemelkedő szerepe van a tudománynak, melynek az új kérdésekre nemcsak egyszerűen választ kell adnia, hanem közvetlenül részt kell vállalnia és állandó jelenlétével biztosítania a célkitűzések megvalósításának sikerét. Ma már csak tudományosan megalapozott, magas színvonalon szervezett termelés képes eredményesen megbirkózni a megnövekedett szakmai és társadalmi követelményekkel.

Az erdőgazdaság és elsődleges faipar jelenlegi helyzete

Az erdőgazdálkodás és elsődleges faipar elmúlt évtizedek alatt elért eredményei nem választhatók el a tudományos munkától, a kutatók tevékenységétől. Ma már ennek eredményeként az ágazat fokozott mértékben tud részt vállalni az erdővel és az elsődleges faiparral szemben támasztott termelési és társadalmi igények kielégítésében.

Az erdő az évtizedek óta végzett céltudatos munka eredményeként egyre fokozottabban képes funkcióinak betöltésére, a faanyag természetzésére, védelmi és üdülési, valamint vízgazdálkodási feladatai ellátására. Ismeretes, hogy az ország erdőterülete az elmúlt három évtizedben 450 ezer ha-ral nőtt, ma megközelíti az 1,6 millió ha-t. Az erdőterület aránya az ország egész területéhez viszonyítva ma már 17⁰/₀. Az erdő területével összhangban nőtt az erdők élőfa-készlete és a kitermelhető fatömeg. Az élőfa-készlet az 1950. évi 120 millió m³-rel szemben ma 200 millió m³-en felül van, a kitermelési lehetőség pedig ugyan-ezen idő alatt 3,1 millió m³-ről több, mint 7 millió m³-re növekedett.

Erdőgazdálkodásunk sajátossága a többszektorúság. Az erdők 73⁰/₀-a állami, 26⁰/₀-a szövetkezeti és 1⁰/₀-a magántulajdonban van. A nagyszámú és elaprózott termelőség-szövetkezeti erdőterületek előtérbe helyezték a szervezett gazdasági együttműködés gyors ütemű kialakítását. E téren még csak kezdeti eredményeink vannak, széles körű kiterjesztése a következő időszak feladata.

Az erdőgazdálkodási ágazat fejlesztését meghatározta, hogy az elmúlt években és még ma is, a munkaerő kibocsátó szektorok közé tartozik. A munkaerő-csökkenést gyorsította az

- átlagosnál gyengébb színvonalú szociális ellátás,
- a munkahelyre történő szállítás csak részleges megoldása,
- a munkakörülmények egészségre ártalmas volta, a nehéz fizikai munka,
- a viszonylag kevesebb kereset.

A munkaerő-csökkenést a technikai színvonal növelésével kellett és kell elensúlyozni. A technikai váltásban eddig a művelet-gépesítés volt az uralkodó. Ennek következménye, hogy ma az egyes műveletek gépesítettsége eltérő és így az aránytalanság miatt az eszközhatékonyság, a technikai ellátottág fokozatos növekedése ellenére, kedvezőtlenül alakul.

A rekonstrukció és fejlesztés eredményeként az elsődleges faipar ma már 3 millió m³ gömbfát dolgoz fel. A fűrészipar rövidesen befejeződő rekonstrukciója mellett új iparágak alakultak ki, mint a farost- és forgácslap-gyártás. Az eredmények mellett azonban jelentős elmaradásaink is vannak, mint például az enyvezett-lemez- és bútortalap-üzemek, amelyek műszakilag elavultak.

Az erdőgazdálkodás és az elsődleges faipar hatékonyságát és megítélését is nagymértékben rontotta, hogy az ágazat fejlesztése szempontjából jónéhány jelentős beruháznál súlyos beruházási, üzembehelyezési és üzemelési problémák jelentkeztek. Ezekre a jövőben fokozott figyelmet kell fordítani. További problémát jelent a faanyag korszerűtlen tárolása, mozgatása és védelme, ugyanakkor faanyag-forgalmazásunk szervezettségének fogyatékoságai sem szolgálják a favagyunk legésszerűbb felhasználását. Az erdőgazdálkodásban és az elsődleges faiparban még meglévő fogyatékoságok ellenére megállapítható, hogy az erdőgazdálkodás és az elsődleges faipar fejlődése kielégítő volt, időarányos tervteljesítése meghaladta az V. ötéves terv előírásait, javult szolgáltató-képessége a népgazdaság igényeinek kielégítésében.

Az erdészet és elsődleges faipar 1979. évi fejlesztési célkitűzései

Az erdőgazdálkodás és az elsődleges faipar feladata most és a következő években az, hogy az eddig elért eredmények figyelembevételével teljesítse az V. ötéves terv előirányzatait és ezzel megalapozza a VI. ötéves tervet. Az erdőgazdaság és a faipar 1979. évi tevékenységének ezt a megfogalmazott célt kell szolgálnia. E feladatok alapjaiban megegyeznek a népgazdasági szinten is fennálló követelményekkel, mint:

- a termelés színvonalának, szerkezetének és hatékonyságának javítása,
- a tőkés import csökkentése, az export fokozása a fizetési mérleg egyensúlyának javítása érdekében,
- a folyamatban levő beruházások befejezésének meggyorsítása és zavartalan termelésbe állítása, új beruházások feltételeinek szigorítása a gazdaságosság és hatékonyság érdekében. E követelmények nemcsak a népgazdasági gazdaságpolitika alapját, hanem ágazati célkitűzéseink szerves részét képezik.

Az 1979. évben a bruttó termelési érték tervezett növekedési üteme az erdőgazdálkodásban 4,5%, az elsődleges faiparban 4,2%. A tervezett együttes növekedési ütem 4,4%, ez változatlan áron 3—3,5%-os növekedést jelent és megfelel az V. ötéves tervidőszak időarányos növekedési ütemének. Első helyen, mint népgazdaságunk területén a hatékonyság javítása, a gazdaságos termék-szerkezet megvalósítása áll. Ennek érdekében:

- az anyagtakarékossággal, a kizozatal javításával, a munka- és technológiai fegyelem megszilárdításával el kell érni a hatékonyság növelését;
- a termékszerkezetet a belföldi és export-piac keresletéhez kell igazítani, meg kell szüntetni a gazdaságtalan termékek gyártását;
- növelni kell a gazdaságos tőkés exportot, ugyanakkor az importnál észszerű takarékoság megvalósítására kell törekedni;
- pénzügyi fegyelem megszilárdításával, ésszerű takarékosággal növelni kell a gazdálkodás eredményét.

Összességében: minél nagyobb igényességgel kell gazdaságosan kielégíteni a népgazdasági szükségleteket. Az erdészeti szaporítóanyag-termelésben, a vetőmag- és csemetegazdálkodásban a túltermelés elkerülésével megfelelő koordináció mellett, biztosítani kell az erdőgazdálkodást folytató szektorok igényeinek megfelelő folyamatos termelést. A feladatok sikeres megvalósítása megkívánja, hogy az arra alkalmas erdőgazdálkodó szervezetek az eddigieknél lényegesen kezdeményezőbben szorgalmazzák és szervezzék a kölcsönös érdekeken nyugvó együttműködések, gazdasági társulásokat.

Az erdőfelújításoknál legfőbb célkitűzés a vágásfelújítási hátralékok felszámolása. Ennek érdekében az erdőfelújítások első kivitelét mintegy 4%-kal kell növelni az előző évihez viszonyítva. Az erdőtelepítések előirányzata közel az előző 1978. évvél azonos, kereken 10 ezer hektár.

A fakitermelésnél a tartalékok kihasználásával a termelést mintegy 6—7%-kal kívánjuk növelni. A kitermelés ilyen mértékű növelése feltétele:

- a hazai igények zavartalan kielégítésének,
- a jugoszláv—magyar cellulózipari együttműködésből adódó kötelezettségek teljesítésének,
- a népgazdasági tervben előírt tőkés export teljesítésének.

A fafeldolgozásban a kapacitások optimális kihasználására kell törekedni. A mennyiségi növeléssel szemben a fajlagos kizozatal emelését és a minőség javítását szorgalmazzuk.

A vadgazdálkodásban a vadkárak csökkentése és minőség-javítás érdekében

is olyan mértékű vadállományt kell kialakítani, mely megfelel az erdő eltartó-képességének és jobban kihasználhatjuk a vadállományunkban rejlő gazdasági lehetőségeket.

A faanyag-ellátási forgalmazási feladataink jelentős erőfeszítést igényelnek, mivel a legtöbb fatermékben az igények meghaladják az előző évi szintet. A forgalmazási feladaton belül kiemelten kell kezelni az export-áruálapot növelő beruházások exportkötelezettségét és a jugoszláv—magyar cellulózipari együttműködésből adódó feladatainkat.

1979-ben további 0,5⁰/₀-os munkaerőcsökkenéssel számolunk. Ugyanakkor jelentős erőfeszítéseket kell tenni a munkaerő-szerkezet változtatására, a képzetesebb, a korszerű technikát hatékonyan működtetni képes szakmunkaerő arányának növelésére, speciális képzésére és továbbképzésére. Emellett minden lehetőséget ki kell használni az ágazatban dolgozók élet- és munkakörülményeinek gyorsabb ütemű javítására.

A szigorúbb közgazdasági szabályozók' nyomán 1979. évben a beruházások az erdőgazdálkodásban 4–5⁰/₀-kal növekednek, a faiparban pedig 33⁰/₀-os csökkenés várható. Az erdőgazdálkodásban a munkák arányos gépesítettségi szintjét tűztük ki célul, továbbá a megkezdett rekonstrukciók befejezését indokolt megvalósítani. A faiparban a megkezdett beruházások befejezését kell gyorsítani. A forgalmazás területén a forgalmazó telepek gépparkjának korszerűsítését, a készletezési körülmények javítását és a faanyag védelmét szolgáló feltételek megteremtését kell megvalósítani.

Az 1979. évre vázolt célkitűzések méginkább olyan feladat elé állítják gazdálkodó szervezeteinket, hogy azokat csak a tudomány eredményeinek fokozott hasznosításával tudják jól megoldani. Ezért a tudománynak ott kell lennie a mindennapok gyakorlatában. Egyrészt a már elért eredmények gyakorlati átültetésében, másrészt a végrehajtás közben jelentkező problémák tudományos megoldásában várjuk a tudósok és a kutatók segítségét. Az egyes fontosabb szakterületen a következő fejlesztési feladatok várnak sürgős megoldásra:

— a korszerű nagyüzemi szaporítóanyag-termelésben, ehhez a szektorok közötti együttműködés megteremtésében, a makktermés szakaszosságából adódó problémák áthidalásában, korszerű mag- és csemetermelési eljárások elterjesztésében várunk hathatós, tudományosan megalapozott segítséget;

— az erdőfelújításoknál a természetes felújítások és a mesterséges alátelítések összefüggésében olyan előrelépés szükséges, mely biztosítja a tartamosság figyelembevételével elismelhető fatömeg hasznosítását anélkül, hogy vágásfelújítási hátralékaink növekedésével kellene számolnunk. Minél előbb megnyugtató megoldást kell találnunk erre az évek óta vajdó kérdésre. Ellenkező esetben az V. ötvés tervnek az az előírása, hogy az erdőfelújítási hátralékokat a tervidőszak végére fel kell számolnunk nemcsak, hogy nem teljesül, hanem a helyzet tovább romlik. Így következhet be az a helyzet, hogy a véghasználati lehetőség a tartamosság követelménye alapján adott, de a felújítatlanság miatt nem realizálható. Ez nemcsak a népgazdaság faanyagellátását zavarja, hanem export lehetőségeinket is korlátozza;

— az erdősitések ápolásánál, pótlásánál olyan technológiára van szükség, amely mellett a befejezettség állapota az eddigiéknél lényegesen előrelátóbban tervezhető és az átadás egyenletessége biztosítható, anélkül azonban, hogy az erdősitési, ápolási költségek emelkednének;

— az erdőnevelési munkák végrehajtását technológiai és közgazdasági okok hátráltatják. Az innen kikerülő faanyag gyenge minősége közismert. Arányának a növelése az összes fatömegben belül kétségtelenül hátrányosan befolyá-

solja a gazdálkodó szervezet jövödelmezöségét és a viszonylagosan magas élőmunka igénye miatt — magas bérigénye, hiányzó munkaerő — okoz problémát. Az erdő értékének, minőségének növelése szempontjából azonban döntö, hogy a fiatal korú nevelési munkákat időben maradéktalanul elvégezzük. A vállalati érdekeltiséget biztosító közgazdasági környezet kialakítása a bázis szemléletű tervezési rendszerrel szemben a változó feltételekre alapozó tervezési rendszer kidolgozását igényli. A közgazdasági környezet megteremtése mellett azonban racionális és a munkaerőt kiváltó erdőnevelési módszerek sürgös kidolgozására és bevezetésére van szükség;

— a kitermelési lehetőségeinktől időarányosan elmaradtunk. Ez jelzi, hogy a fakitermelés fejlesztésében is jelentös feladat vár a tudományra. A technikai váltás e területen is megkezdödött. A nagyteljesítményű fakitermelő gépek kihasználásának alacsony szintje a kérdés tudományos megoldását sürgeti. Egyrészt meg kell határozni, hogy a folyamat-gépesítés, amely biztosítja a kapcsolódó gépek kapacitásának összhangját, milyen gépek beszerzését teszi szükségessé. Ezen túlmenően a gépek kihasználásának feltétele, hogy munkábaállítá-sukkal egyidőben adaptálható technológia álljon rendelkezésre, ami egyrészt típustechnológiák sürgös kidolgozását teszi elkerülhetetlenné, másrészt pedig ezen típustechnológiák munkahelyi adaptálásának módszereit is még adja;

— a fafeldolgozási tevékenység területén az alapanyagtárolás, a fajlagos kihozatal növelése, méretpontosság és a készáruraktározás azok a területek, ahol jelentös előrelépést várunk. Lényegében az e területen mutatkozó elmaradás zavarja a felhasználó ágazatok és az elsődleges faipar kapcsolatát, kapcsolatának fejlődését. A magasabb technikai színvonalon dolgozó iparágak megfelelő minőségű és készütségi fokú fatermékekkel történő zavartalan kiszolgálása feltétele az elsődleges fafeldolgozás hosszú távú fejlesztésének és hatékony működésének;

— a faanyagellátásban, forgalmazásban az 1979. évi előirányzat teljesítése megköveteli, hogy a tárolás színvonalában, technikai ellátásban, a forgalmazás módszereiben a tudomány eredményeit széles körben hasznosítsuk;

— a munkaerő-gazdálkodásban olyan felkészütségi szerkezet változást kell elindítani, amelyik megfelel a technikai váltás színvonalának. A munkaerő felkészítésének az elhanyagolása hosszabb időre gátolhatja az ágazat dinamikus fejlődését. A munkaerőnek a gyorsan változó feltételekhez való alkalmazkodása csak állandó, tudományosan megalapozott neveléssel és szervezett kép-zéssel, illetve továbbképzéssel biztosítható;

— a beruházások vonatkozásában elsősorban a beruházások műszaki és gazdasági megalapozását szolgáló munkához várjuk a kutatás segítségét. A kivitelezésnél a beruházási munka szervezési módszereiben az ágazati sajátóságok figyelembevételével sok még a javítani való. Állandóan visszatérő probléma a beruházások betüzelése. Ma már elfogadhatatlan az a gyakorlat, amelyik a korábbi rutinra épít és megfelelkezik arról, hogy a tapasztalat egy korábbi technikára vonatkozik. A fejlődés jelenlegi időszakában a korszerű technikát már nem lehet hagyományos módszerekkel üzemeltetni és irányítani. Ehhez már korszerű, tudományosan megalapozott módszerekkel és az azt tudatosan alkalmazni képes, a korszerű üzem- és munkaszervezést ismerő és érvényesíteni tudó irányítókra van szükség.

Célkitűzéseink hatékony megvalósításához jelentös tartalékkal rendelkezünk, amelyeket a korszerű munka- és üzemszervezés hozhat felszínre. Már eddig is igénybe vettük ennek a tartaléknak a feltárásához kutatóinkat és a jövőben ezt az igénybevételt fokozni szeretnénk. Egyes vállalatok szervezetségi szín-

vonalanak értékelése számos, általánosan is hasznosítható eredménnyel járt. A munka- és üzemszervezés — bár nem igényel nagy anyagi beruházásokat, eredménye azért mégsem ingyenes. Aprólékos, kevésbé látványos szellemi munka előzi meg egy-egy új módszer elterjesztését, a hibás gyakorlat megszüntetését. Ezt a szellemi befektetést kell a tervidőszak hátralevő részében elfogadtatnunk és erősíteniünk, hogy az V. ötéves terv időarányos célkitűzéseit teljesítsük és megalapozhassuk az ágazat VI. ötéves terv célkitűzéseinek teljesítését.

Az erdőgazdaság és elsődleges faipar középtávú fejlesztésének elgondolásai

A hatodik ötéves terv kialakításainak előkészítő munkáit most végezzük. Így az erdőgazdálkodásnak és elsődleges faiparnak még nincs VI. ötéves terve, így a középtávú fejlesztés néhány rendező elvről lehet szólni, amelyeket egyrészt a termelői, másrészt pedig a felhasználói oldal adottságai határozzák meg. Termelői oldalról:

- az erdők fajajösszetétele és minősége, ezzel összefüggésben a kitermelhető fatömeg és a belőle termelhető erdei fatermékek;
- az elsődleges fafeldolgozás kapacitása, az általa előállítható termékek mennyisége és minősége, illetve gyártmány-összetétele

határozzák meg, a felhasználói oldalról a meghatározó tényezők:

- a továbbfeldolgozóipar jellege és kapacitása és
- a felhasználói, fogyasztói szokások.

A felsorolt tényezők közül az erdők szerkezete inkább hosszú távon ható tényező, míg a többi középtávon fejlesztéssel, szakmai munkával befolyásolható.

Az V. ötéves terv várható teljesítése és a jövő fejlődésének prognózisa alapján az erdőgazdálkodás és az elsődleges faipar további fejlesztési feladatai a következőkben fogalmazhatók meg. Az erdőgazdálkodás feladata:

- a jobb állomány szerkezet kialakítása és az erdőterület fokozatos növelése, s ezzel a jövő faellátása nagyobb arányainak hazai termelésből való kielégítése,
- a fakitermelési lehetőségek minél teljesebb kihasználása, a vágásérett állományok kitermelése, s ezáltal a tervidőszak faellátásának javítása.

A fafeldolgozás feladata:

- a kitermelt faalapanyag minél szélesebb körű hasznosítása,
- a fafeldolgozás során minél értékesebb termékek gyártása,
- az import kiváltásának előmozdítása,
- az export-árualap lehetőségek szerinti bővítése.

Az előzetes számítások alapján változatlan áron számított bruttó termelési érték növekedését az erdőgazdálkodási ágazatban 15—20%-os, az elsődleges faipar szakágazatban 20—25%-os fejlesztés programozható.

A következő tervidőszakban az üzemtervi előírásoknak megfelelő erdőfelújítások maradéktalan végrehajtását tervezzük. Ennek keretei között:

- tovább kell folytatni az erdőszerkezet átalakítását,
- végleg fel kell számolni a még fellelhető vágásfelújítási hátralékokat.

Új erdő telepítése — a racionális földhasznosítási tervvel összhangban — mintegy 55 ezer ha-on várható. Az új erdőtelepítés során érvényesíteni kell, hogy

- a szántóterület lényegében erdőtelepítés útján ne csökkenjen,
- összefüggő, nagyobb erdőtömbök keletkezzenek,
- elsősorban a fahozamot adó erdőterület növekedjék és ehhez kapcsolódva a szükséges mértékig gyarapodjék a környezetet védő zöldterület is.

A belterület, a majorok és a legelők, rétek fásítása fokozott figyelmet igényel.

Az erdősítési feladatok végrehajtásához meg kell termelni az erdészeti szaporítóanyagot a megfelelő fajú, fajtájú mennyiségben és minőségben egyaránt. Az ellátás biztonsága érdekében szükségesnek tartjuk:

- a csemetekertek további koncentrációját, korszerű nagyüzemi kertek gyorsabb ütemű kialakítását,
- a csemetekertek felszerelése során meg kell oldani a csemete-termelés komplex gépesítését és ennek keretében minden kertet öntözhetővé kell tenni és fokozatosan fel kell szerelni hűtőtárolóval és osztályozóval.

A fakitermelést az üzemtervi lehetőségek határáig kívánjuk növelni. Az erdőgazdaságokban 5⁰/₀-os, a termelőszövetkezeti szektorban 16⁰/₀-os és az egyéb gazdálkodó szerveknél 17,6⁰/₀-os, összességében 8,1⁰/₀ tervezett fatömeg-növeléssel számolunk. Ez az ágazat minden szektorában, de különösen a termelőszövetkezetekben széles körű szervezés, szakmai és műszaki megalapozottságot igényel. Jellemzi a feladat nagyságát, hogy a növekvő fakitermelést kevesebb munkaerővel kell elvégezni. A kézi munkaerő-csökkenést folyamatgépesítéssel tervezük pótolni, ami a jelenleginél gyorsabb ütemű műszaki fejlesztést — elsősorban gépesítést — igényel. Az előzetes számítások szerint a fakitermelés növekedése mellett a tűzifa-használat változatlan szinten marad. Legnagyobb mértékben a papírfelhasználás növekszik. A feladat döntő hányada e téren is a termelőszövetkezetekben jelentkezik. A fakitermelés fokozását követeli meg elsősorban a jobb hazai faellátás. Ezért:

- minden szervezési és technikai eszközzel el kell érni az előirányzott fatömeg kitermelését,
- a kitermelt fatömegből minél értékesebb, a fafeldolgozást — s ezen keresztül a faellátást — fokozott mértékben kielégítő fatermékeket kell előállítani.

A fakitermelés szerkezetében lényeges aránymódosítást nem tudunk elérni. A fenyőfűrészáru felhasználást a hazai és import rönkből végzett hazai termelésből, valamint az import fűrészáruból tudjuk fedezni. A fenyőfűrészáru termelést a tervidőszak folyamán 50—60 ezer m³-rel lehet növelni, s ehhez megvan a feldolgozó kapacitás is. Ezzel a tökéletes importot lehet kiváltani.

Az alapanyag-forrás növelése érdekében azonban

- meg kell teremteni a vékony hengeresfa feldolgozásának műszaki feltételeit,
- létre kell hozni az idom-préselt forgácsolást, ajtótokot és rakodólapot előállító új üzemet a fenyőfűrészáru-import csökkentése érdekében.

A lombos fűrészáru termeléséhez a következő években is elegendő hazai kapacitásunk van. A fogyasztói igények kielégítése I—II. osztályú bükkből szorult kiegészítő importra, a többi fafajból elegendő alapanyag áll rendelkezésre. A termelés és ellátás biztonsága érdekében

- a vékony hengeresfa feldolgozására is alkalmassá kell tenni a fűrészüzemeket,
- folytatni kell a fafeldolgozó üzemek korszerűsítését.

A lemezfelések közül a farostlemez igényt hazai termelésből maradéktalanul ki tudjuk elégíteni. Enyvezett lemezből az éves igény — már 1979. évben — 38 ezer m³. Ilyen mennyiséget importból nem lehet fedezni. Ezért a mennyiségi, minőségi igények és a méretarányok új üzem létesítését igénylik. A bútortalapfelések közül a faforgácslap felhasználásához a tervidőszakban — a vásárosnaményi üzem várható kapacitását is számolva — elegendő a hazai kapacitás.

Lécbetétes bútortalapból a szükségletet — a jelenlegi kapacitásunkat figyelembe véve — csak importtal tudjuk kielégíteni. Az import kiváltására meg kell vizsgálni egy hazai termelő üzem létesítését, az import relációtól függően.

Szenágothai János, az MTA elnöke, Keresztesi Béla akadémikus, dr. Lócsei Iván, az OMFB főosztályvezetője és dr. Káldy József rektorhelyettes.

Furnérból a termelést növelő kapacitásra nincs szükség, a meglévő üzemek néhány elavult gépegysége azonban cserére szorul. Az igény és a termelés közötti különbözetet — a bútoripar választékának bővítése céljából — import útján kell fedezni.

Parkettaféleségekből az igényeket hazai termelésből ki tudjuk elégíteni. A devizakitermelő szalagparketta export miatt indokoltá válik csaphornyos parkettatermelés kisebb mértékű növelése.

A termelőkapacitások kihasználása és a belföldi ellátás biztosítása érdekében kell alakítani a faanyag külkereskedelmi tevékenységünket, a gazdaságosság és a hatékonyság érvényesítésével.

Az erdőgazdálkodás és az elsődleges faipar fejlesztésével összefüggésben alapvető követelménynek tekintjük, hogy

- javítsa az élőmunka termelékenységét,
- növelje az eszközhatékonyságot,
- segítse a fakitermelési lehetőségek kihasználását és a faanyag optimális hasznosítását.

Az erdőgazdasági munkák gépesítésének gyors ütemű fejlesztését a nehezedő munkaerőhelyzet, valamint a technikai és technológiai elmaradottság felszámolása teszi szükségessé. Enélkül a termelési feladatok végrehajtása is veszélyben forog. Az eszközállomány gyors növekedésével egyidejűleg növelni kell az értékesebb erdei választékot, elsősorban a lemezipari és I., II. osztályú fűrészrönk hányadát. A fafeldolgozás terén a hatékonyság növelése érdekében:

- javítani kell a kihozatalt, a fajlagos anyagfelhasználást,
- javítani kell a termékek minőségi összetételét,
- magasabb feldolgozottsági fokú, értékesebb fatermékeket kell előállítani,
- fokozni kell az ipari hulladékok gazdaságos felhasználását.

Az elmondottakon kívül a hatékonyság növeléséhez nagy mértékben hozzájárulhatunk az üzem- és munkaszervezés javításával, a vertikumok közötti összhang megeremtésével, a vertikálisból származó előnyök kiaknázásával, ami a folyamatos fakitermelés és anyagmozgatás, s az ezzel elérhető helyes készletgazdálkodás útján érvényesíthető. Mindebből az következik, hogy a biológiai és műszaki tudományok mellett megnő a közgazdasági munka szerepe.

A termelési és ellátási célkitűzés megvalósítása érdekében a biológiai — műszaki ellátás színvonalának növelése mellett alapvetőnek tartjuk a termelési célokat szolgáló szabályozórendszer kialakítását. Ennek alapja, hogy olyan közgazdasági szabályozórendszer alakuljon ki, amely biztosítja a gazdálkodás olyan

jövedelemszintjét, hogy a bővített újratermeléshez szükséges vállalati fejlesztési alapok felhalmozódjanak, biztosítva legyen a dolgozók pénzbeni jövedelmének, élet- és munkakörülményeinek olyan mértékű fejlesztése, amely összhangban van a más ágazatokban dolgozókéval. Emellett továbbra is indokolt bizonyos állami támogatás: népgazdasági szempontból fontos fejlesztési célok ösztönzésére.

Fejlesztési céljaink megvalósítását szolgálja az ágazati és szektorális kapcsolatok továbbfejlesztése is, melyek elsősorban termelési vonatkozásúak, másrészt viszont az ellátást és felhasználást is érintik. A termelési vonatkozású kapcsolatok elsősorban a mezőgazdasági üzemek és az erdőgazdaságok együttműködéséhez fűződnek és fakészleteink nagyobb arányú és gazdaságosabb hasznosításához elengedhetetlenül szükségesek. Ennek érdekében:

- szélesíteni kell az együttműködést, hatékonyabb gazdasági munkával elő kell segíteni az erdőgazdálkodást folytató szervek integrációját, ehhez:
- tisztázni kell az együttműködési alapjait, ki kell dolgozni az érdekelt-ségi viszonyokat, biztosítani kell a személyi feltételeket,
- célszerű az együttműködés keretében kialakítani az erdőgazdasági és fafeldolgozási termelési rendszereket.

A felhasználói együttműködésben a következő lehetőségek adódnak:

- az építőipari háttér megteremtésében előrelépést jelent az idom-préselt ajtótok bevezetése. További együttműködési lehetőség a könnyűszerkezetes építkezésben a cementkötésű forgácsolapok felhasználásának kiterjesztése,
- a bútoripari együttműködést az alkatrészgyártás és a méretre-szabás irányában kell előkészíteni.
- a mezőgazdaság ipari háttérének kiterjesztésében a kapcsolatok szélesítése egyrészt a csomagolóeszközök és göngyölegek iránti igények fokozott kielégítése terén, másrészt az állati férőhelyek és a tárolók építésénél az előre gyártott ragasztott és szegezett fatartó-szerkezetek szélesebb körű alkalmazásával lehetséges.

*

Az ágazat fejlesztésének rövid ismertetésével kívántam bemutatni, hogy adottságainkat és lehetőségeinket figyelembe véve, az erdőszet és elsődleges faipar feladatai, fejlesztési célkitűzései jelentősek. Teljesítésük reális alapját a korábban elért eredmények, az egyre javuló technológiai színvonal, a szakmai és vezetési ismeretek állandó bővkedése és a kutatás eredményei és az a gazdaságpolitika adja meg, amelyet a Párt és a Kormány érvényesít az ágazatban.

A termelési és fejlesztési célkitűzések megvalósítása azonban egységes szemléletet, széles körű szakmai összefogást és mindenkitől fokozott helytállást kíván.

Az erdőszet és az elsődleges faipar területén a tudomány művelői az elmúlt időszakban elismerésre méltó eredményeket értek el, amelyek már megjelentek a termelés különböző területén, amiért e helyen is köszönetet mondok.

A Minisztérium vezetése nevében kérem, hogy a célkitűzések ismeretében a kutatás lehetőségeinek jobb kihasználásával, a feltételek folyamatos javításával, törekedjenek továbbra is arra, hogy saját területükön minél előbb a gyakorlat által is hasznosítható eredményeket érjenek el. Kérem a gyakorlatban dolgozó szakembereket, vezetőket: gyorsan vegyék át és alkotó módon érvényesítsék mindennapos munkájukban ezeket az eredményeket. Bizonyos, hogy az ilyen kölcsönös együttműködés az alapja az erdőszetben és az elsődleges faiparban előttünk álló nagy feladatok maradéktalan megvalósításának. Ehhez kívánok sok sikert.